

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/209/2020
Identifikačné číslo spisu: 2713200363
Dátum vydania rozhodnutia: 28.09.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:2713200363.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom v Bratislave, Bajkalská 19B, IČO: 36 062 235, zastúpeného TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Nám. M. Benku 2, proti žalovanému J. O., bývajúcemu v O., zastúpenému JUDr. Jánom Pekarom, advokátom, so sídlom v Skalici, Potočná 191/39, o 9.313,64 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 1C/116/2013, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave zo dňa 29. mája 2019 sp. zn. 26Co/100/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Skalica (ďalej aj ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 27. marca 2018 č. k. 1C/116/2013-235 prvým výrokom (I.) zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 2.050,31 eur s 9 % úrokom z omeškania ročne od 04. júna 2012 do zaplatenia; druhým výrokom (II.) žalobu vo zvyšku zamietol; tretím výrokom (III.) priznal žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 56 %; štvrtým výrokom (IV.) o výške náhrady trov konania rozhodol po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením. Na základe vykonaného dokazovania súd posúdil nárok žalobcu uplatnený žalobou ako zvláštny postihový nárok, ktorý má povahu originálneho nároku. Nejedná sa o nárok na náhradu škody vzniknutej poškodenému proti tomu, kto škodu spôsobil, ani o zákonnú cesiu tohto nároku, pretože žalobca v tomto spore nie je v postavení poškodeného. V zmysle zákonnej úpravy č. 381/2004 Z. z. žalobca je v pozícii, ktorú mu priznáva osobitná zákonná úprava, pri ktorej sa z titulu poskytnutého poistného plnenia žalobca dostáva do postavenia subjektu oprávneného požadovať proti tomu, v danom spore proti žalovanému, ktorý zodpovedá za škodu, náhradu toho, čo za neho plnil. Sporné boli otázky, či žalobca plnil a uplatnil si nárok na zaplatenie žalovanej sumy na základe relevantných posudkov, vypracovaných v súlade so zákonom a otázka zohľadnenia prípadného spoluzavinenia poškodeného na vzniku škody podľa ustanovenia § 441 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). Žalobca pri vyplatení náhrady z poistného

garančného fondu vychádzal z lekárskeho posudku, ktoré nespĺňali náležitosti v zmysle zákona. Žalobca mohol a bol povinný súdu predložiť listinný dôkaz - lekárske posudky v súlade so zákonom. V prípade, že tieto neboli pripojené k žalobe, na námietku žalovaného k lekárskeho posudku mal možnosť tieto predložiť a bola mu zo strany súdu poskytnutá lehota, ktorú nevyužil, dôvodiac nehospodárnosťou konania. Za danej procesnej situácie potom žalobca nesie zodpovednosť ako strana sporu za jeho výsledkom. Súd s odkazom na vyhodnotené vykonané dokazovanie čiastočne žalobe žalobcu vyhovel a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sumu 2.050,31 eur. Vo zvyšku žalobu zamietol pre neunesenie dôkazného bremena, keď žalobca nepreukázal oprávnenosť zvyšku uplatneného nároku z dôvodu nepredloženia dôkazu, ktorý spĺňa náležitosti uvedené v zákone. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd vychádzal z ustanovení § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozhodol uznesením zo dňa 29. mája 2019 č. k. 26Co/100/2018-309 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zrušil v jeho zamietajúcej časti a konanie v tejto časti zastavil, pričom stranám nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že uznesením Okresného súdu Trnava č. k. 36Odk/123/2018-15 z 10. júla 2018 bol na žalovaného vyhlásený konkurz v rámci oddĺženia podľa § 166 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej aj „ZKR“). Pretože pohľadávka žalobcu vznikla pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz, môže byť podľa § 166a ods. 1 písm. a/ ZKR uspokojená len v konkurze, a keďže v tomto konaní sa uplatňuje takáto pohľadávka podľa § 167e ods. 1 ZKR, treba toto konanie zastaviť. ZKR ani CSP neriešia pre tento prípad výslovne, ako je potrebné naložiť s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie. Podľa odvolacieho súdu tu treba vychádzať analogicky zo situácie, kedy za konania vznikne neodstrániteľný nedostatok procesných podmienok (napr. zánik procesnej subjektivity). Ustanovenie § 167e ods. 1 ZKR totiž normuje v podstate negatívnu podmienku konania, kedy neprípúšťa uplatňovať v civilnom sporovom konaní pohľadávku uvedenú v § 166a alebo § 166b ZKR. Ak takáto neprípustnosť nastane počas, vznikne tým neodstrániteľný nedostatok podmienok konania, a to s účinkami pre celé konanie. Nedostatok podmienok konania vedie vždy k zastaveniu konania a v odvolacom konaní aj k zrušeniu napadnutého rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP. O trovách odvolací súd rozhodol podľa § 257 CSP.

3. Proti rozhodnutiu krajského súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP, pričom dôvodil, že v predmetnom konaní si uplatnil svoj nárok (okrem iného) na náhradu poistného plnenia - žalobca plnil poškodenému T. Q. sumu 4.383,33 eur titulom bolestného 285 bodov x 15,38 eur na základe lekárskeho posudku o bolestnom, sumu 50 eur titulom posúdenia lekárskeho posudku o bolestnom a sumu 2.830 eur poškodenému J. A. titulom bolestného za 190 bodov x 14,89 eur na základe lekárskeho posudku o bolestnom. Z uvedeného je zrejmé, že v danom prípade ide o pohľadávku zo zodpovednosti za škodu spôsobenú na zdraví v zmysle ustanovenia § 166c ods. 1, písm. d/ ZKR, ktorých sa ustanovenie § 167e ods. 1 ZKR výslovne nedotýka, a teda konanie sa v časti, v ktorej ho krajský súd zastavil, zastaviť nemalo. Vzhľadom na vyššie uvedené nebolo ani správne zrušiť rozsudok okresného súdu v jeho zamietajúcej časti z dôvodu vzniku neodstrániteľného nedostatku procesnej podmienky konania podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP. Rovnako je vzhľadom na uvedené nesprávne aj rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania, keďže vychádza z rozhodnutia krajského súdu o zrušení rozsudku okresného súdu v jeho zamietajúcej časti a zastavení konania v tejto časti. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že s dovolaním nie je možné súhlasiť, pretože dôvody, pre ktoré dovolateľ žiada napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie, nie sú v súlade s ustanovením § 166c ods. 1 písm. d/ ZKR. Dovolanie žalobcu navrhol zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné,

a preto ho odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

6. V danom prípade vyvodil žalobca prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačiaci dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Aj vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ďalej aj „ústavného súdu“ sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré s a vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

11. V danom prípade dovolateľ zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f/ CSP a porušenie jeho práva na spravodlivý proces oprel o pochybenie odvolacieho súdu pri aplikácii ustanovení § 389 ods. 1 písm. a/ CSP a § 167e ods. 1 ZKR, keďže ide o pohľadávku zo zodpovednosti za škodu spôsobenú na zdraví v zmysle ustanovenia § 166c ods. 1. písm. d/ ZKR (bližšie pozri bod 3. tohto rozhodnutia). Je tak zrejmé, že žalobca namieta nesprávne právne posúdenie veci, k čomu dovolací súd pripomína, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (viď judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom

všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

12. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalobcu podľa § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné, preto dovolací súd jeho dovolanie ako procesne neprípustné v zmysle § 447 písm. c/ CSP odmietol bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu (podobne aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 226/2019, 2 Cdo 17/2019).

13. Iba pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že žalobcom uplatnenú pohľadávku nemožno považovať za nárok na náhradu škody spôsobenej na zdraví alebo úmyselným konaním podľa § 166c ods. 1 písm. d/ ZKR (táto je oddĺžením nedotknutá, pozn.), i keď by sa na prvý pohľad mohla takto javiť. Obsah podanej žaloby, argumentácia žalobcu, ale najmä právne závery súdu prvej inštancie vychádzajú z názoru, že žalobca si uplatnil proti žalovanému postihové právo vyplývajúce priamo zo zákona, ktoré nie je právom na náhradu škody (pozri najmä body 23. a 45. rozsudku okresného súdu). Podobne aj najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 73/2019 uviedol, že „Právo poisťovne domáhať sa od poisteného náhrady sumy vyplatenej poškodeným ... nie je odvodené od práva poisteného, ktoré by na poisťovňu prešlo v zmysle ustanovení OZ, ale ide o osobitný priamy nárok poisťovne proti poistenému na základe poistného vzťahu upraveného v § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 423/1991 Zb., v ktorom sú aj presne vymedzené podmienky, za ktorých tak môže postupovať. Citované ustanovenie je lex specialis, upravujúci vzťah medzi poisteným a poisťovňou v oblasti zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, proti všeobecnej úprave zmluvného poistenia uvedenej v ustanovení § 788 a nasledujúcich OZ.“

13.1. Dovolací súd záverom poznamenáva, že ani následné zrušenie konkurzu - vydané v Obchodnom vestníku č. 248/2018 dňa 28. decembra 2018 - z dôvodu, že konkurzná podstata by nepokryla náklady konkurzu, nemá vplyv na rozhodnutie konkurzného súdu o oddĺžení žalovaného (podľa Obchodného vestníka č. 137/2018 zo dňa 18. júla 2018 Okresný súd Trnava uznesením pod sp. zn. 36OdK/123/2018 zo dňa 10. júla 2018 vyhlásil konkurz na majetok žalovaného v rámci oddĺženia podľa § 166 a nasl. ZKR, ustanovil správcu JUDr. Miroslava Michaličku a súčasne rozhodol o oddĺžení žalovaného tak, že ho zbavil všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v tomto konkurze v rozsahu, v akom nebudú uspokojené v konkurze a dlhov, ktoré sú vylúčené z uspokojenia), a teda ani na rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania. Takýto vplyv by mohlo mať napr. uznesenie konkurzného súdu o zastavení konania z dôvodu, že tu nie sú predpoklady pre vedenie konkurzu, súčasťou ktorého uznesenia je ex lege aj rozhodnutie o zrušení oddĺženia (§ 167v ods. 3 ZKR); o takéto rozhodnutie konkurzného súdu v okolnostiach danej veci nešlo (mutatis mutandis aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 162/2019).

14. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.